

ธรรมานุศาสน์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ความหมายของคำว่า “อนุโมทนา”

มีคำอยู่คำหนึ่งที่ชาวพุทธพูดกันจนติดปาก คำนั้นก็คือ “อนุโมทนา” ความหมายของอนุโมทนาคืออะไร และเมื่อไหร่ที่ควรใช้คำนี้ คำตอบก็คือ...ในหนังสือ ‘คำวัด’ โดยพระเดชพระคุณ พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต) วัดราชโอรสาราม ราชวรวิหาร ได้อธิบายความหมายของคำนี้ไว้ว่า

อนุโมทนา หมายถึง การแสดงความชื่นชมยินดีในบุญหรือความดีที่ผู้อื่นทำ การอนุโมทนานั้นอาจทำได้ด้วยการพูด เขียนหนังสือ หรือแสดงกิริยาก็ได้ เช่น เมื่อได้ยินเสียงย่ำฆ้องกลองที่วัดในตอนเย็น แสดงว่าพระท่านทำวัตรเย็นจบ ก็ยกมือขึ้นประนมไหว้ เปล่งวาจาว่า สาธุ เป็นการอนุโมทนาต่อพระสงฆ์ที่วัด หรือมีใครทำบุญแล้วมาบอกให้ทราบ ทราบแล้วก็ยกมือขึ้นสาธุ เป็นการอนุโมทนาบุญของเขาด้วย

เรียกการพูดแสดงความยินดีในความดีของผู้อื่นว่า “อนุโมทนาภา”

เรียกหนังสือรับรองการบริจาคที่วัดออกให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์ทำบุญว่า “อนุโมทนาบัตร หรือใบอนุโมทนา”

เรียกบุญที่เกิดจากการอนุโมทนาตามตัวอย่างข้างต้นว่า “อนุโมทนามัยบุญ”

และการที่ภิกษุกล่าวสัมโมทนิยกถา อันแปลว่า ถ้อยคำอันเป็นที่บันเทิงใจ ใช้เรียกการที่ภิกษุพูดแสดงความขอบคุณหรือกล่าวถึงประโยชน์และอานิสงส์ของความดี ของบุญกุศล ที่ทายกทายิกาได้ทำ เช่น ถวายอาหาร สร้างกุฏิ สร้างหอรณะชัง เป็นต้น ไว้ในบวรพระพุทธศาสนา บางทีเรียกว่า อนุโมทนาภา

หนังสือศาสนพิธี เล่ม ๒ ฉบับมาตรฐาน โดยคณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียง ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ธรรมเนียมของพระภิกษุสามเณร เมื่อได้รับถวายปัจจัยสี่ ไม่ว่าจะป็นภัตตาหาร หรือทานวัตถุใด ๆ ก็ตาม จากทายกทายิกา จะต้องทำพิธีอนุโมทนาทานนั้น ไม่ว่าจะได้รับรูปเดียวหรือหลายรูปก็ตาม ต้องอนุโมทนาทุกครั้ง จะละเว้นเสียมิได้ถือว่าผิดพระพุทธานุญาต ต่างแต่ว่าอนุโมทนาต่อหน้าหรือลับหลังเท่านั้น

ธรรมเนียมนี้ปฏิบัติกันมาแต่ครั้งพุทธกาลแล้ว ฉะนั้น การอนุโมทนาทานจึงเป็นประเพณีมานาน ในหมู่สงฆ์ การประกอบพิธีอนุโมทนาลับหลังทายกทายิกามีวิธีเดียว คือ การบิณฑบาตที่ต้องออกรับในสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไปไม่จำกัด กรณีเช่นนี้ไม่ต้องอนุโมทนาต่อหน้าขณะที่รับบิณฑบาต แต่กลับมาถึงวัด

ฉันอาหารเรียบร้อยแล้ว จึงอนุโมทนา หรือยกไปอนุโมทนาในช่วงทำวัตรสวดมนต์เช้า-เย็นก็ได้ ส่วนพิธีอย่างอื่น
นอกจากนี้ควรจะอนุโมทนาต่อหน้าเสมอไป จึงจะสมควร

พิธีอนุโมทนาแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ ๒ หัวข้อคือ

๑. สามัญอนุโมทนา คือ การอนุโมทนาที่นิยมใช้ปฏิบัติกันโดยทั่วไป ไม่จำกัดงานหนึ่งงานใด
ก็คงใช้คำอนุโมทนาแบบเดียวกัน

๒. วิสามัญอนุโมทนา คือ การอนุโมทนาด้วยบทสวดพิเศษ คือ อนุโมทนาเฉพาะทาน เฉพาะกาล
และเฉพาะเรื่อง

คำว่า “สาธุ” แปลว่า “ดีแล้ว ชอบแล้ว” ดังนั้น การเปล่งวาจาว่า สาธุ ก็เพื่อแสดงความเห็นชอบด้วย
ชื่นชม หรือยกย่องสรรเสริญ เพื่ออนุโมทนาในบุญหรือความดีที่ผู้อื่นทำนั่นเอง

ในพระไตรปิฎก ได้พูดถึงเรื่อง ผลบุญของการอนุโมทนา ที่ทำให้ไปเกิดในวิหารวิมานว่า

ท่านพระอนุรุทธเถระได้ถามนางเทพธิดาตนหนึ่งว่า เหตุใดมีวรรณะงามยิ่งนัก มีรัศมีส่องสว่างไสว
ไปทั่วทุกทิศ สถิตอยู่เหมือนดาวประกายพุกข มีเสียงอันเป็นทิพย์น่าฟัง รื่นรมย์ใจ มีกลิ่นทิพย์อันหอมหวาน
ชวนใจ เสียงของเครื่องประดับผมก็ดังเสียงไพเราะดุจเสียงดนตรี แม้พวงมาลัยบนศีรษะก็มีกลิ่นหอม
ชวนให้เบิกบานใจ หอมฟุ้งไปทั่วทุกทิศ ขอท่านจงบอก นี่เป็นผลแห่งกรรมอะไร ?

นางเทพธิดาตอบว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ นางวิสาขามหาอุบาสิกาเป็นสหายของดิฉัน อยู่ในเมือง
สาวัตถี ได้สร้างมหาวิหารถวายสงฆ์ ดิฉันเห็นมหาวิหารนั้นแล้วมีจิตเลื่อมใสอนุโมทนา ก็วิมานอันเป็นที่รักนี้
อันดิฉันได้แล้วเพราะการอนุโมทนาด้วยจิตบริสุทธิ์แต่อย่างเดียวเท่านั้น วิมานนี้เป็นวิมานอัศจรรย์นำดูน่าชม
โดยรอบสูง ๑๖ โยชน์ เลื่อนลอยไปในอากาศ ได้ตามความปรารถนาของดิฉัน ดิฉันมีปราสาทเป็นที่อยู่อาศัย
อันบุญกรรมจัดแจงเนรมิตให้เป็นส่วน ๆ งามรุ่งโรจน์ตลอดร้อยโยชน์โดยรอบทิศ...วิมานอันมีรัศมีสว่างไสว
ไปทั่วทุกทิศ นำอัศจรรย์ นำดูน่าชมเช่นนี้ เกิดแต่ดิฉันเพราะกุศลกรรมทั้งหลาย ควรทำบุญโดยแท้

สรุปแล้ว การอนุโมทนาเป็นสิ่งดี แต่สิ่งที่ดีกว่าก็คือการลงมือทำความดีสร้างบุญกุศลนั้น ๆ ด้วยตนเอง

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ